

1901000401040003
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF ARTS EXTERNAL PART-1
SANSKRIT – LEVEL 4
DHARMASHASTRA
(याज्ञवल्क्यस्मृति – आचाराध्याय (मिताक्षरा सहित),
प्रायश्चित अध्याय)

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a. Name of the Examination : **MASTER OF ARTS EXTERNAL PART-1**

b. Name of the Subject : **DHARMASHASTRA**

(याज्ञवल्क्यस्मृति – आचाराध्याय (मिताक्षरा सहित), प्रायश्चित अध्याय)

c. Subject Code No : **1901000401040003**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.

3. Figures to the right indicate full marks of the question.

4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 टूंकमां जवाब आपो . (गमे ते पांय)

20

Answer in briefly (Any five)

- 1) नैष्ठिक ब्रह्मचारी कोने कहेवाय ?
Who is known नैस्थिकब्रह्मचारी?
- 2) प्राजापत्यविवाह लक्षणम् । जडावो.
Give the symptom of प्राजापत्यविवाह.
- 3) राजानो पुरोहित केवो डोवो जोरुअे ?
What should the king's priest be like?
- 4) प्रायश्चित अेटवे शुं ?
What is Atonement?
- 5) वैष्णानसनो अर्थ आपो .
Explain the meaning of वैखानस.

6) याज्ञवल्क्यनी पूजा करी मुनीओअे शुं कहुं ?
What did the sages say after worshiping yagnyavalkya?

7) याज्ञवल्क्यस्मृति अनुसार विधास्थानो डेटवा छे?
How many विदस्थानानि according toyagnyavalkya smruti

Q.2 सानुवाड समजावो: (गमे ते यार)

20

Explain with Translation (any four)

- 1) स दैवो विवाहो यस्मिन्यज्ञानुष्ठाने वितते ऋत्विजे यथाशक्त्यलंकृता कन्या दीयते ।
यत्र पुनर्गोमिथुनमादाय कन्या दीयते स आर्षः । प्रथमजो
दैवविवाहजश्चतुर्दशपुनाति सप्तावरान् सप्त परान् । उत्तरज आर्षविवाहजः षट्
पुनाति त्रीन्पूर्वान् त्रीन्परान् ।
- 2) यथापराधं ज्ञात्वा तदनुसारेण दण्डप्रणयनं कुर्वीत । एवं देशकालवयः कर्मवित्तानि
ज्ञात्वा तदनुसारेण दण्ड्येषु दण्डार्हेषु दण्डप्रणयनं कुर्यात् ।
तथाबुद्धिपूर्वाबुद्धिपूर्वसकृदावृत्यानुसारेण च यद्यपिराजानमधिकृत्यायं
राजधर्मकलाप उक्तस्थापि वर्णन्तरस्यापि विषयमण्डलादिपरि- पालनाधिकृतस्यां
धर्मोविदितव्यः ।
- 3) वर्णक्रमेण ब्राह्मणस्य तिस्त्रो भार्याः । क्षत्रियस्य द्वे । वैश्यस्यैका । शूद्रस्य तु स्वै
भार्या भवति । । स्वर्णा पुनः सर्वेषां मुख्या स्थितैव । पूर्वस्याः पूर्वस्या अभावे
उतरोतरा भवति । अयमेव च क्रमो नैत्यकानुकल्पे काम्ये च पुत्रोत्पादनविधौ ।
- 4) राष्ट्रे राष्ट्राधिकारेषु ये नियुक्तास्तेषां विचेष्टतं चरितं चारैरुक्तलक्षणैः सम्यक ज्ञात्वा
साधुन्सुचरितान् संमानयेत दानमानसत्कारैः पूजयेत ।
विपरितान्दुष्टचरितान्सम्यग्विदित्वा धातयेत अपराधनुसारेण । । ये पुनः
रुत्कोचजीविनस्तान्द्रव्यरहितान्कृत्वा स्वराष्ट्रात्प्रवासयेत ।
- 5) अनन्ताश्च यथा भावाः शरीरेषु शरीरिणाम् ।
रूपाण्यपि तथैवेह सर्वयोनिषु देहिनाम् ॥
- 6) प्रवेशनादिकं कर्म प्रेतसंस्पर्शिणामपि ।
ईच्छतां तत्क्षणाच्छुद्धिः परेषां स्नानसयंमान ॥

- Q.3** याज्ञवल्क्यस्मृती अनुसार शौचाचार अने पञ्चमहाज्ञफलम् विशे विस्थारती ज्ञावो **20**
Give the detail information of शौचाचार and पञ्चमहायज्ञफलम् according to yaagnvaalkyasmruti.

अथवा
OR

स्मृति साहित्यनो परियय आपी धर्मशास्त्रना क्षेत्रमां याज्ञवल्क्यस्मृतिनी
विशेषताओ विस्तारथी ज्ञावो

Give the detail information of स्मृति साहित्य and mention the specialities of याज्ञवल्क्यस्मृति .

- Q.4** याज्ञवल्क्यस्मृति अनुसार विवाहप्रकरणं विगते यर्यो. **20**
Discuss in detail विवाहप्रकरणम् according to याज्ञवल्क्यस्मृति.

अथवा
OR

याज्ञवल्क्यस्मृति अनुसार गृहस्थधर्म प्रकरणम् प्राणम् विगते यर्यो.

Discuss in detail गृहस्थधर्म प्रकरणम् according to याज्ञवल्क्यस्मृति.

- Q.5** टूंकनोध लणो (गमे ते ळे) **20**
Write short note (any two)

- 1) नवश्राद्धम् |
- 2) अष्टादश व्यसनानि |
- 3) यतिधर्माः |
- 4) याज्ञवल्क्यस्मृतिना भाष्यकारो
commentators of yaagnvaalkyasmruti.
